

Література

1. Бик А.С. Продуктивна педагогіка / А.С.Бик // Спогади про І. Г. Ткаченка / уклад. А.Б.Іванко. – Кіровоград : Поліграф-Терція, 2004. – С. 41-44.
2. Іванко А. Б. В. О. Сухомлинський, І. Г. Ткаченко: діалог самодостатніх педагогічних систем / А.Б.Іванко. – 2-е вид. – Кіровоград : Центрально-українське вид-во, 2003. – 60, [1] с.
3. Іванко А.Б. Освітня діяльність та педагогічна спадщина І. Г. Ткаченка / А. Б. Іванко. – Кіровоград : Поліграф-Терція, 2004. – 188, [1] с.
4. Калініченко Н.А. Трудова підготовка учнів сільської школи в Україні (друга половина ХІХ – ХХ століття) : монографія / Н. А. Калініченко. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2007. – 744 с.
5. Слюсаренко Н. В. Становлення та розвиток трудової підготовки дівчат у школах України кінця ХІХ – ХХ століття : монографія / Н. В. Слюсаренко. – Херсон : РІПО, 2009. – 456 с.
6. Сухомлинський В. О. Директор школи – керівник навчально-виховної роботи : дис. ... канд. пед. наук / Сухомлинський Василь Олександрович. – с. Павлиш, 1954. – 474 с.
7. Сухомлинський В.О. Народження громадянина / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори : у 5 т. – К. : Рад. школа, 1976. – Т. 3. – С. 283-582.
8. Сухомлинський В.О. Підготовка учнів до трудової діяльності / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1957. – 22 с.
9. Сухомлинський В.О. Розумова праця і зв'язок школи з життям / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори : у 5 т. – К. : Рад. школа, 1976. – Т. 5. – С. 53-69.
10. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / В.О.Сухомлинський // Вибрані твори : у 5 т. – К. : Рад. школа, 1976. – Т. 3. – С. 7-279.

Анотація

У статті висвітлено особливості організації трудової підготовки підростаючого покоління у школах В.Сухомлинського, І.Ткаченка, О.Захаренка. Доведено, що творчий підхід вітчизняних педагогів до трудової підготовки учнів мав неабиякі позитивні наслідки.

Аннотація

В статье освещены особенности организации трудовой подготовки подрастающего поколения в школах В.Сухомлинского, И.Ткаченко, А.Захаренко. Доказано, что творческий подход отечественных педагогов к трудовой подготовке учеников имел значительные положительные последствия.

Summary

The article studies the peculiarities of labour training organization of younger generations at schools of V. Sukhomlinskiy, I. Tkachenko, A. Zakharenko. The author proves that the creative approach to labour training had positive results.

Ключові слова: творчий підхід, творче середовище, трудова підготовка, форми трудової підготовки.

Ключевые слова: творческий подход, творческая среда, трудовая подготовка, формы трудовой подготовки.

Key words: creative approach, creative environment, labour training, forms of labour training.

Подано до редакції 13.03.2011.

УДК: 371.2+

© 2011

Тербіш Батзая

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ У МОНГОЛІЇ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Як підкреслюють монгольські вчені, основа модернізації та розвитку освіти - це розвиток кадрового потенціалу освіти. При цьому виділяються дві основні стадії: по-перше, підготовка педагогічних кадрів і, по-друге, підвищення їх кваліфікації. Значимість кожної з цих стадій рівноцінна. Концепція «безперервної освіти» стає актуальною і для країн, що розвиваються, в тому числі країн колишнього соціалістичного табору, що встали на шлях модернізації системи освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Останнім часом проводяться різнопланові дослідження: З.Баасанжав, Ч.Бат-Очир, Ш.Бира, Н.Бэгз, Б.Даваасурэн, Ч.Дашдаваа, Ч.Дондог, Т.Жамъянжав, Т.Машлай, Г.Навааннамжил, Ш.Нацагдорж, О.Пурэв, Б.Самбуу, Д.Сэр-Оджав, Ш.Шагдар, Л.Шагдарсурэн, Б.Ширэндэв та ін. (з історії освіти); Ц.Балхаажав, Б.Батчулуун, Ц.Бужидмаа, Н.Хавх, Б.Чулуундорж та ін. (з філософії освіти); Т.Арслан, С.Батхуяг, Д.Ванчигсурэн, Ж.Даваа, Д.Дашхуу, Ц.Дорж, Б.Жадамбаа та Н.Жадамбаа, Н.Нэргуй, Я.Хшигт та ін. (з теорії навчання); Ц.Гэлэгжамц та ін. (правові проблеми освіти); Д.Бадарч, Г.Батхурэл, Ц.Ганбат, Б.Туяа, О.Мягмар та ін. (проблеми вищої освіти); Б.Бэхтур, Р.Банда, Х.Гэндэнжамц, Л.Жамц, С.Ламбаа, Г.Лхагвасурэн, Ж.Нарантуяа, Ц.Няндаг, Ц.Содов, Ц.Цэвээн, Г.Цэрэндорж, Га.Цэрэндорж, Л.Чойбалсан, Д.Эрдэнэчулуун та ін. (професійна освіта).

Формулювання цілей статті... Метою даної статті є визначення сучасних тенденцій та обґрунтування необхідності підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у Монголії.

Виклад основного матеріалу дослідження... Труднощі і проблеми сучасної системи підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів Монголії успадковані нею з недавнього історичного минулого. Сьогодні у справі підготовки і підвищення кваліфікації педагогічних кадрів як і раніше існують проблеми, пов'язані з різними причинами. В умовах модернізації освіти в Монголії ще гостріше позначилися такі протиріччя у підвищенні кваліфікації:

- між зростаючими вимогами навчальних закладах до діяльності педагога і відставанням у професіоналізмі в контексті підвищення кваліфікації;
- між традиційними формами та необхідністю створення нових форм, структур підвищення кваліфікації з урахуванням умов субрегіону, муніципалітетів, навчальних закладах та потреб слухачів;
- між необхідністю виконання нормативних вимог підвищення кваліфікації педагогів і відсутністю сучасних науково обгрунтованих моделей, технологій безперервного підвищення кваліфікації.

Питання з проблеми підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в Монголії найшли відображення в роботах А.Цанжіда, Ч.Лхагважав, Б.Дамдінсуре, Б.Жадамба, Ц.Батсуурь, С.Тогміда, Б.Бадамжава та інших. Так, А.Цанжид, Ч.Лхагважав, Б.Дамдінсурен відзначають, що в освіті Монголії спостерігаються такі недоліки у підготовці і підвищенні кваліфікації викладачів, як:

- система підготовки викладача, зміст і методика навчання в системі підвищення кваліфікації в цілому поки що не зазнали необхідних модернізаційних змін;
- праця викладачів та педагогічних працівників залишається низькооплачуваними і тому не має належного соціального статусу; крім того, педагогічні працівники мають слабку соціальну захищеність;
- недостатньо фінансових ресурсів, необхідних для повноцінної реалізації освітніх програм і для забезпечення повноцінної і незалежної професійної діяльності вузівських викладачів та шкільних вчителів;
- викладачі недостатньо володіють іноземними мовами, особливо англійською, при цьому не видно прогресу і в якості навчання російської мови.

Деяко інший перелік проблем підготовки та підвищення кваліфікації вчителів початкової та середньої освіти в Монголії призводить сучасна монгольська дослідниця Б.Бадамжав:

- незважаючи на реальний стан суспільства почалися процеси модернізації в освіті, поки ще не створено програмно-методичне забезпечення для підготовки та підвищення кваліфікації вчителів, що враховує зазначені процеси і забезпечують підготовку вчителя до роботи в умовах модернізації освіти;
- відсутня система підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу педагогічних вузів;
- об'єднання спеціальностей підготовки (при навчанні за кількома спеціальностями) не завжди є раціональними; відсутні стандарти підготовки вчителя за подвійними спеціальностями;
- не сформовано механізм перепідготовки вчителів, що дозволяє змінити спеціальність;
- недостатня якість вступників до педагогічних вузів. • нееквівалентне гендерне співвідношення студентів педвузів майбутніх вчителів;
- не створені адекватні механізми стимулювання педагогічної праці. Як показав проведений нами аналіз, в даний час в освіті Монголії існують такі проблеми в галузі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів:

1. недостатнє державне фінансування;

2. відсутність сучасного підходу в управлінні системою і окремими установами підвищення кваліфікації педагогів.

Нова освітня політика, заснована на принципах децентралізації управління, гуманізації і демократизації навчання, позбавила систему звичних механізмів управління і вперше поставила завдання переходу від інструктивно-інформаційного навчання до задоволення освітніх запитів слухачів. Проте, до тепер не визначалися стратегічні цілі і завдання діяльності системи підвищення кваліфікації; немає концептуальної та організаційно-діяльничої рамки – комплексної програми, яка визначає загальну політику в системі підвищення кваліфікації. Діяльність установ, формально входять в систему, за своїми цінностями, цілями, змістом і формами освіти, по суті, неузгоджені. Недостатня розробленість цільового компонента підвищення кваліфікації вчителя, критеріїв оцінки ефективності підвищення кваліфікації. Поширена орієнтація на валові показники;

3. відсутність логічної безперервної зв'язку між підготовкою педагогічних кадрів у вузах і підвищенням їхньої кваліфікації, що суперечить ідеї безперервної освіти. Зміст програм підготовки та програм підвищення кваліфікації часом неможливо відрізнити. Спостерігається і внутрішня невідповідність теоретичної та практичної підготовки педагогів стратегії безперервної освіти;

4. недостатнє кількісне охоплення педагогічних кадрів системою підвищення кваліфікації. У результаті дослідження педагогічних працівників, проведеного в 1999 р., виявлено, що кількість педагогів, реально підвищують свою кваліфікацію, явно недостатньо, а робота навчально-методичних секцій (об'єднань) ведеться незадовільно. Виявлено також, що більшість вчителів, які брали участь у дослідженні, не бачать для себе реальних можливостей підвищення кваліфікації;

5. у змісті програм підвищення кваліфікації не відображаються реальні потреби шкіл і дитячих садів, а також самих педагогів за відсутністю зв'язку між педагогічними університетами та інститутами, з одного боку, і

школами і дитячими садами, з іншого. У наявності уніфікація змісту і форм підвищення кваліфікації вчителів різних спеціальностей, кваліфікації, досвіду роботи. Відсутня гнучкість в організації, у педагога немає можливості самостійно формувати індивідуальну освітню програму. У ряді випадків ігноруються сучасні комунікативні, інформаційні технології. Організація та проходження кваліфікації мають нерідко формальний характер;

6. вплив традиційних форм підвищення кваліфікації на подальше професійний розвиток і самоосвіта вчителів виявляється недостатнім. Це відбувається внаслідок того, що навчання, здійснюється в ході підвищення кваліфікації:

- Одноразове (подальше його продовження відсутнє);
- Має компенсаційний характер;
- Має репродуктивний і непроєктний характер;
- Не містить практичних елементів, пов'язаних з реальною педагогічною діяльністю вчителя в школі;
- Пов'язано з потребами самого організатора та індивідуальної професійної діяльності вчителя і не пов'язано з більш широкими потребами модернізації середньої школи і освіти в цілому і, більш того, не відповідає сучасній соціокультурній ситуації;
- Не враховує особливості окремих шкіл, в яких працюють педагоги; - Не завершується оцінюванням результатів, досягнутих у процесі підвищення кваліфікації.

7. Незважаючи на достатність нормативно-правового забезпечення безперервного професійного розвитку педагогічних кадрів, поки ще не створені оптимальні механізми стимулювання професійного розвитку педагогів (включаючи механізми забезпечення навчально-методичними, інформаційними, тимчасовими ресурсами) та підтримки їх творчої ініціативи. Повністю відсутній зв'язок і взаємозалежність між підвищенням кваліфікації та рівнем оплати праці викладацького, можливостям кар'єрного зростання.

8. Слабке кадрове забезпечення системи підвищення кваліфікації щодо підбору кадрів, їх підготовки, розстановки, професійного вдосконалення. Епізодичність і безсистемність у залученні вчителів-новаторів до роботи з підвищенням кваліфікації вчителя.

Одним з наочних результатів недостатньої якості діяльності системи підвищення кваліфікації вчителів виступає незатребуваність монгольськими вчителями освітніх послуг, пропонованих сьогодні закладами підвищення кваліфікації.

Ці проблеми несприятливо впливають на систему підвищення кваліфікації в цілому, на діяльність конкретних установ та структурних підрозділів цих установ зокрема. Разом з тим продовжуються процеси реформування освіти, розробки та апробації нових освітніх моделей, пошуку нових концептуальних підходів до побудови системи підвищення кваліфікації педагогів (додаткового педагогічної освіти), які повинні забезпечити системі освіти цілісність, системність та ефективність.

Для вирішення даних проблем, на наш погляд, потрібні рішення наступних першочергових завдань:

- підвищення результативності курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, проявом чого повинні стати стабільні, високі результати роботи освітніх установ, їх зростаючий авторитет у населення міста, села;
- активна участь інститутів підвищення кваліфікації у підготовці вчителів до участі у проведенні дослідження щодо оновлення структури і змісту освіти;
- оволодіння кожним учителем, керівником основами теорії особистісно-орієнтованого навчання і виховання, методикою її застосування у практичній діяльності;
- систематичне ознайомлення вчителів, керівників з сучасними здоров'я зберігаючих педагогічними, в т.ч. інформаційними, технологіями, оволодіння практичними навичками щодо їх використання, стимулювання самоосвіти.

Ведучими змістовними напрямками (модулями) підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, як показує аналіз запитів практики, повинні стати наступні:

- розробка та впровадження нових методів, педагогічних технологій навчання і виховання. Соціалізація особистості студента та його професійне самовизначення;
- духовно-моральне виховання і саморозвиток особистості студента;
- психолого-педагогічна діагностика та управління якістю навчання і виховання.

Висновки... Основні труднощі і проблеми сучасного стану системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в Монголії такі:

- недостатність фінансових ресурсів, необхідних для повноцінного функціонування системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в нових умовах;
- відсутність сучасного підходу в управлінні системою підвищення кваліфікації педагогів;
- відсутність безперервності і наступності між підготовкою педагогічних кадрів у вузах і підвищенням їх кваліфікації;
- недостатній кількісний охоплення педагогічних кадрів системою підвищення кваліфікації;
- уніфікація змісту і форм підвищення кваліфікації вчителів різних спеціальностей, кваліфікації, досвіду роботи;

- слабе кадрове забезпечення системи підвищення кваліфікації; недостатній вплив традиційних форм підвищення кваліфікації на подальший професійний розвиток і самоосвіта вчителів;
- відсутність механізмів стимулювання професійного розвитку педагогів, пов'язаних з підвищенням їх кваліфікації;
- відсутність орієнтації на сучасні освітні технології в системі підвищення кваліфікації (як у змісті, так і в організації навчання педагогічних кадрів).

Література

1. Ичинхорлоо Ш. Философия образования: древнее время и современность / Шагдар Ичинхорлоо. – Уланбатор, Соёмбо, 2007. – 70 с.
2. Бэгз Н. Реформа организации и управления высшего образования: Национальный семинар / Надмид Бэгз.- Уланбатор, Соёмбо, 1997. – 74 с.
3. Бэхаатар Батсайхан. Теория и практика становления и развития педагогического образования в Монголии в XX веке : Дис. ... канд. пед. наук. 13.00.01 / Бэхаатар Батсайхан. – М., 2004. – 155 с.
4. Суртаева Н.Н. Проектирование педагогических технологий в профессиональной подготовке учителя : Автореф. дис. ...доктора пед. наук. спец. 13.00.01. / Н.Н. Суртаева. – М., 1995. – 40 с.
5. Сухбаатар Соелжин. Организационно-педагогические условия реализации личностно-ориентированных технологий в обучении студентов Монголии : дис....канд.пед.наук: спец.13.00.01/ Сухбаатар Соелжин. – М., 2006. – 174 с.

Анотація

У статті розглядаються протиріччя у підвищенні кваліфікації, і також недоліки і проблеми у підготовці і підвищенні кваліфікації викладачів та їх вирішення кілька першочергових завдань.

Аннотация

В статье рассматриваются противоречия в повышении квалификации педагогических кадров, а также недостатки и проблемы в подготовке и повышении квалификации преподавателей и их решение первоочередных задач.

Summary

This article rassmatryvayutsya protivrechie in povyshenii qualifications, and the lack of and problems in training and upgrading of prevpodavateley and their decision a few priorities.

Ключові слова: підвищення кваліфікації, педагогічний кадр, освітній програм.

Ключевые слова: повышения квалификации, педагогический кадр, образовательный программ.

Key words: training, teaching staff, educational programs.

Подано до редакції 15.03.2011.

Рекомендовано до друку докт.пед.наук, проф.Жаровцевою Т.Г.

УДК 37(091)(477.75)''186/194''

© 2011

Хрулев О.М.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ А.МАРКЕВИЧА В ЙОГО ЛІТЕРАТУРНО-КРАЄЗНАВЧИХ ТВОРАХ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Вивчення минулого України неможливе без визначення вкладу окремих дослідників в історіографічний процес, який вимагає глибокого осмислення їх ролі у формуванні концепцій, методів дослідження, підходів до існуючих джерел педагогічної думки. Подібні дослідження повинні охоплювати творчість видатних діячів-представників різних епох, наукових шкіл і напрямів. Без детального вивчення їх суспільно-політичних поглядів, глибокого осмислення історичних процесів, які відбилися в діяльності цих учених, зворотного впливу їх творчості на громадський розвиток неможливе створення узагальнювальних праць по історії педагогічної науки.

У сучасній науці все більшу роль відіграють праці, присвячені біографічній традиції – вивченню багатогранних аспектів життя і діяльності окремих фігур, у тому числі відомих українських учених. До таких учених належить Арсеній Іванович Маркевич – педагог, учений-краєзнавець, письменник, громадський діяч XIX - початку XX ст.

Не менш відомий Арсеній Маркевич як літературний критик, укладач поетичних збірок про Крим. Його статті є краєзнавчими для літератури дослідженнями, присвяченими пам'ятним датам народженнями або смертями відомих письменників і поетів, що побували в Криму, або що відбили Крим у своїх творах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Наукові підходи до аналізу спадщини педагогічних діячів представлені в дослідженнях Н.Гупан, Н.Демьяненко, Ф.Королева, Н.Побірченко, І.Прудченко, О.Сухомлинської. У цьому дослідженні враховувалися результати наукових робіт з історії та краєзнавства Криму (В.Ганкевич, А.Дияконів, Ф.Заторовский, Ю.Катунин, Є.Марков, Д.Прохоров, В.Успенська, К.Ханацкий), джерельною базою послужили матеріали ДА АР Крим, друковані роботи